



TLV HANDWERK

zes jaar rondetafelgesprekken

bij de toetsing van TLV's

in SWV PO 2203

2014-2020

Inhoudsopgave

1.	Aanleiding	5
2.	Procedure.....	7
3.	Het perspectief van de leerling.....	9
4.	Het perspectief van de ouders	11
5.	Het perspectief van de reguliere basisschool.....	13
6.	Het perspectief van de gespecialiseerde school	15
7.	Het perspectief van de Commissie Arrangeren	17
8.	Het perspectief van de Commissie Toewijzing	19
9.	Het perspectief van het bestuur SWV PO 2203.....	21
10.	Het perspectief van de inspectie.....	23
11.	Perspectief van naburige samenwerkingsverbanden	25
12.	Persoonlijk perspectief en advies, Leon 't Hart	27

*) *leerling:* *bij 'hij' wordt bedoeld: hij/zij*

**) *ouders:* *bij 'ouders' wordt bedoeld: ouder(s)/verzorger(s)*

Afkortingen:

CA	<i>Commissie Arrangeren</i>
CT	<i>Commissie Toewijzing</i>
OPR	<i>Ondersteuningsplanraad</i>
RvT	<i>Raad van Toezicht</i>
TLV	<i>toelaatbaarheidsverklaring</i>

Afbeeldingen:

Alle afbeeldingen in deze uitgave hebben een geregistreerde licentie.



SWV PO 2203

PASSEND ONDERWIJS

1. Aanleiding

In de bestuursvergadering van 22 juni 2020 zijn vraagtekens geplaatst bij de aanwezigheid van ouders bij de zogenoemde rondetafelgesprekken. Deze gesprekken vinden plaats bij de heroverweging van een na gemiddeld twee jaar aflopende toelaatbaarheidsverklaring van een leerling in het gespecialiseerd onderwijs. De huidige inrichting van zaken is tijdrovend en het vraagt een pittige logistieke voorbereiding. Er zijn daarnaast ook signalen ontvangen dat niet alle ouders prijs zouden stellen op de uitnodiging voor dit gesprek om reden van hun beschikbare tijd op een werkdag en/of de ongewenste spanning die een dergelijk gesprek oproept.

In hetzelfde voorjaar 2020 werd Passend Onderwijs landelijk geëvalueerd. Naast andere thema's werd daarin ook de rol en de waarde van ouderbetrokkenheid onderstreept. In het Passend Onderwijs zou de rol van de professionals te dominant zijn en de positie van ouders te weinig worden gerespecteerd.

Beide standpunten lijken strijdig met elkaar. Het bestuur SWV PO 2203 vraagt daarom een onderbouwing van de huidige handelwijze en een motivering van de aanwezigheid van ouders bij de genoemde gesprekken.

Dit onderwerp wordt daarom in deze notitie nader belicht vanuit diverse perspectieven:

- vanuit de leerling*,
- vanuit de ouders**,
- vanuit de reguliere basisschool,
- vanuit de gespecialiseerde school,
- vanuit de CA's
- vanuit de CT,
- vanuit het bestuur,
- vanuit de inspectie,
- vanuit de naburige samenwerkingsverbanden.

Het doel van deze notitie is om de aanwezigheid van ouders bij het rondetafelgesprek over de toekenning van een tweede TLV in perspectief te plaatsen en het in het bestuur SWV PO 2203 genomen besluit over de procedure TLV (januari 2020) te toetsen.

Leon 't Hart, 01 oktober 2020



2. Procedure

Het toekennen van toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's) is om meerdere redenen een cruciaal proces binnen de uitvoering van SWV PO 2203.

- a. De toekenning bepaalt de grens tussen het regulier basisonderwijs en het noodzakelijk gebruik van ons gespecialiseerd onderwijs. Door de toekenning wordt de handelingsverlegenheid van de reguliere basisschool onderkend en de grens aan het schoolondersteuningsprofiel bevestigd.

De toekenning geeft uiting aan de kwaliteit van het dekkend netwerk in SWV PO 2203: waarin is het regulier aanbod – inclusief een arrangement – niet toereikend en wanneer is gespecialiseerd aanbod gerechtvaardigd?

- b. De toekenning heeft rechtstreeks invloed op de besteding van financiën. Het gespecialiseerd onderwijs is kostbaar en legt oplopend in categorie-hoogte beslag op het beschikbaar budget. Met een toenemend aantal TLV's groeit de besteding in het gespecialiseerd onderwijs en neemt de beschikbaarheid voor besteding aan de basisondersteuning in het regulier onderwijs af.

Het beheer over de toekenning van TLV's heeft het bestuur SWV PO 2203 toevertrouwd aan de Commissie Toewijzing (CT). Deze commissie toetst de aanvraag die door een school of schoolbestuur wordt gedaan en het advies dat door een Commissie Arrangeren (CA) wordt gegeven. Wanneer de motivering inhoudelijk deugt en de procedure correct is verlopen kan de TLV worden toegekend.

Deze toetsing en toekenning geldt voor de eerste aanvraag, maar ook voor de toetsing en toekenning van de aanvraag voor het vervolg van het verblijf op de gespecialiseerde school. Het bestuur heeft in januari 2020 vastgesteld dat een eerste toekenning gemiddeld voor twee jaar wordt afgegeven en dat een tweede toekenning bij voorkeur wordt afgegeven voor de resterende periode tot het einde van de basisschoolleeftijd. Waar bij de eerste toekenning vaak op verschillende adressen is gesproken over een leerling (school en ouders, CA, CT) wordt bij de tweede toekenning de voorkeur gegeven aan het rondetafelgesprek. Hieraan nemen deel: de aanvragende school, de ouder(s) van de leerling, de CA en de CT en waar mogelijk de reguliere basisschool van herkomst. Met medeweging van ieders argumenten wordt in de meeste gevallen ter plaatse de vervolgt-LTV toegezegd. Deze gesprekken vinden plaats in de maand maart en betreffen de toekenning vanaf augustus erop volgend. Per afdeling worden twee werkdagen besteed aan gesprekken van ieder een half uur (maximaal 28 gesprekken voor SBO/SO samen).



3. Het perspectief van de leerling

Het is in het belang van de leerling dat de school een veilige plaats is. De omgeving waar de leerling acht jaar lang onderwijs ontvangt is zo'n onderdeel van zijn dagelijks leven dat hij hierin vertrouwen mag ervaren. Dit is niet alleen van belang voor het welbevinden van de leerling, het is ook een voorwaarde om effectief onderwijs te geven. In een veilige omgeving zal de leerling optimaal ontvankelijk zijn voor ontwikkeling en groei.

Zowel in de statuten als in het Ondersteuningsplan van SWV PO 2203 staat als missie vermeld 'dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen.'

Het begrip 'ononderbroken ontwikkelingsproces' betekent niet dat de leerling acht jaar lang op dezelfde locatie blijft; dat zou het gewenste passend onderwijs op een andere locatie onmogelijk maken en dat is niet in het belang van de gewenste ontwikkeling en groei. Anderzijds betekent de 'zo passend mogelijke plaats' ook niet dat de leerling op grond van het onderwijsaanbod de ene na de andere overstap maakt. Onderwijs vindt altijd plaats in persoonsgebonden relatie en dat maakt onderdeel uit van de onderwijsleeromgeving. De derde factor is de betaalbaarheid van het onderwijsaanbod. De kostbare onderwijsvoorzieningen moeten niet nodeloos worden voortgezet uitsluitend omwille van het onderwijskundige relatienetwerk van de leerling.

Vanuit de leerling gedacht moet het onderwijsaanbod een grote mate van continuïteit en voorspelbaarheid hebben. Daarbij is een schoolwissel onontkoombaar voor leerlingen met een ondersteuningsvraag die de reguliere basisschool te boven gaat. Vanuit SWV PO 2203 moet de afweging voor een andere locatie altijd rekening houden met de belastbaarheid van de leerling. Dit geldt niet alleen voor de overstap van regulier naar gespecialiseerd onderwijs, dit geldt ook voor de overstap terug naar regulier onderwijs. De onderwijsinhoudelijke en financiële overwegingen moeten samen gaan met de sociaal-emotionele draagkracht van de leerling en zijn thuisomgeving. Met name deze laatste combinatie maakt het noodzakelijk om de ouders van de leerling te betrekken bij het rondetafelgesprek en de verschillende belangen gezamenlijk af te wegen. Het doel is dat de leerling goed onderwijs ontvangt en niet vaker dan nodig van school wisselt.



4. Het perspectief van de ouders

Voor ouders is gespecialiseerd onderwijs nooit gewenst, maar noodzakelijk. Iedere ouder heeft het liefst dat het eigen kind in het dorp of de buurt naar school gaat en meedoet op de reguliere basisschool naar keuze. Wanneer extra ondersteuning nodig is zullen vroeg of laat allerlei personen zich mengen in de beoordeling van wat er nodig is. Op peuterspeelzaal of basisschool zullen de leidsters of leerkrachten kenbaar maken dat er externe ogen nodig zijn om de aard en omvang daarvan te beoordelen. Observaties, gesprekken en rapportages zijn dan al vroeg onderdeel van de agenda van de ouders. Binnen de school wordt de intern begeleider betrokken, in SWV PO 2203 wordt dit traject aangevuld met ambulante begeleider, schoolbegeleider, orthopedagoog, commissie arrangeren en commissie toewijzing; daarbij blijft buiten beeld of er in het gezin eventueel ook medewerkers van jeugdhulp zijn betrokken.

Voor ouders is deze rij van verantwoordelijken een onbekende aanvulling op de bekende peuterleidster of leerkracht. Het is te prijzen dat veel ouders deze deskundigheden respecteren en zelfs tevreden raken met de uitkomst: een passende onderwijsplek voor hun kind. Er zijn twee punten van weerstand voorstelbaar:

- a. Onbekendheid met het traject en de gebruikelijke gang van zaken. Voor ouders is het vaak de eerste keer en er is geen logica in hoe het werkt. Er wordt veel vertrouwen gevraagd en soms is de eigen inbreng van ouders beperkt of afwezig.
- b. Onbekendheid met de personen. Door de veelheid van deelverantwoordelijkheden raken ouders soms het overzicht kwijt over wie wanneer wat heeft gezegd en wat het gevolg daarvan is. Iedere professional heeft zijn eigen deskundige inbreng, maar wie hoort de ouders?

Bij de eerste aanvraag is de noodzaak en het tempo van handelen vaak voorliggend. Het is mooi als de uitkomst passend is en vlot uitvoerbaar. Bij de tweede aanvraag rondom de toetsing is er meer gelegenheid om tijdig een gesprek te organiseren. Dezelfde belanghebbenden hebben hun functie, maar de ervaringen van ouders zijn toegenomen en vanuit de mensgerichte benadering van grote waarde. In deze toetsing wordt de zienswijze van ouders gevraagd op het onderwijsaanbod, de stand van zaken en het gewenst vervolg. Ouders zijn ervaringsdeskundig als het om hun kind gaat en het is tevens van belang dat de ouders vertrouwen hebben in de te nemen beslissing. Voor hun kind zijn de ouders het ijkpunt van loyaliteit. Ouders worden daarom uitgenodigd om geen toeschouwer te zijn, maar deelnemer aan dit toetsingsgesprek. Vanuit de nadruk die wordt gelegd op respect voor de ouders, hun betrokkenheid en hun bijdrage in deze co-creatie is het niet meer dan logisch dat zij bij dit rondetafelgesprek worden genodigd. Wanneer zij echter zijn verhinderd en/of hun zienswijze schriftelijk willen indienen wordt dat geaccepteerd.



5. Het perspectief van de reguliere basisschool

Vrijwel iedere reguliere basisschool zou graag alle leerlingen omarmen. In de schoolgids zou ieder schoolteam willen schrijven dat hun school het centrum is van het dorp of de wijk, dat alle kinderen er welkom zijn en dat iedereen er gelukkig wordt. Dit laatste met name met het oog op hun onderwijsloopbaan en hun plaats in de wereld.

De werkelijkheid is dat de reguliere basisscholen vooral om budgettaire redenen groepen vormen met meer dan twintig leerlingen en dat de extra handen in de klas slechts beperkt kunnen worden ingezet. Het toegevoegde budget basisondersteuning geeft enige ruimte om accenten te leggen en algemene ondersteuning te faciliteren, maar wanneer een leerling extra ondersteuning nodig heeft zal het schoolteam aankloppen bij de Commissie Arrangeren van SWV PO 2203. Waar mogelijk zal de extra ondersteuning ingepast worden in de bestaande structuur en/of menskracht. Voor sommige leerlingen is dit een goed antwoord op de ondersteuningsbehoefte, maar dat geldt niet voor iedere leerling. Soms is een leerling niet in staat om deze extra ondersteuning effectief te ontvangen. Door prikkelgevoeligheid, geheugenbeperking, gedragsstoornis of wat dan ook kan een leerling niet ontvankelijk blijken voor het aangepaste onderwijsaanbod. Ook kan een overigens passend aanbod de leerling het gevoel geven dat hij de sociale binding met leeftijdsgenoten gaat missen en de schooldagen in eenzaamheid beleeft.

Geen school is trots op de eigen handelingsverlegenheid die het noodzakelijk maakt dat de leerling naar een andere, eventueel gespecialiseerde school vertrekt. Hoewel het niet verwijtbaar is, doet een afscheid altijd zeer. Dat treft de leerling en zijn ouders, maar zeker ook de school van vertrek.

In het kader van de eerste inschrijving en zorgplicht voor de leerling is de school na uitschrijving formeel ontslagen van die zorgplicht. Toch getuigt het van betrokkenheid als de school volgt hoe het met hun oud-leerling gaat. Is hij inderdaad op een passende plaats terechtgekomen? Om reden van belangstelling, de mogelijkheden van een eventuele terugkeer in het regulier basisonderwijs en/of het respect voor de inzet van de vervolgschool is het belangrijk dat een afgevaardigde van de voormalige, reguliere basisschool kennis neemt van de onderwijsloopbaan van hun oud-leerling en tevens de ervaring van de ouders van de leerling uit de eerste hand kan beluisteren. Het rondetafelgesprek is daarvoor een professionele gespreksomgeving.



6. Het perspectief van de gespecialiseerde school

De gespecialiseerde scholen (SBO/SO) zijn geen buurtscholen; hun leerlingenpopulatie komt uit een wijder verspreidingsgebied en wordt daardoor minder verbonden aan de woonomgeving van de leerling. De reden van inschrijving is altijd verbonden aan de handelingsverlegenheid van de reguliere basisscholen. De gespecialiseerde scholen werven geen leerlingen; de inschrijving kan alleen plaatsvinden als SWV PO 2203 hiervoor een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) heeft afgegeven. Deze TLV garandeert de bekostiging van de onderwijsplaats en wordt daarmee gefaciliteerd door SWV PO 2203. Sommige leerlingen starten hun schoolloopbaan direct op het gespecialiseerd onderwijs (voorstroom), de meesten worden op latere leeftijd ingeschreven (zijnstroom). Om reden van passend onderwijsaanbod en bekostiging toetst het SWV PO 2203 gemiddeld na twee jaar de rechtmatigheid van de inschrijving. Daarbij legt de school verantwoording af door middel van het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP), waarin de aanpak en de vorderingen zijn beschreven. Tevens beschrijft de school hierin welk vervolg voor de leerling noodzakelijk wordt gedacht. Als dat voortzetting op de huidige school betreft wordt een aanvraag toegevoegd. Deze tweede aanvraag betreft doorgaans de gehele resterende periode van de basisschoolleeftijd. Het is logisch dat de gespecialiseerde school deze toetsing niet zelf uitvoert maar voorlegt aan de commissies arrangeren en toewijzing. Het is belangrijk dat bij deze toetsing de zienswijze van de ouders wordt betrokken; de ouders kunnen hun ervaringen met de gespecialiseerde school betreffend hun kind zelfstandig aan een onafhankelijke commissie verwoorden. In geval van zijnstroom wordt ook een afgevaardigde van de school van herkomst uitgenodigd.

In de afwegingen over het vervolg spelen uiteraard factoren van onderwijs en ondersteuning een rol, maar ook het welbevinden, de thuissituatie en de weerbaarheid van de leerling. Zelfs als een schoolwissel naar regulier onderwijs op onderwijskundige gronden is te verdedigen kan dat om reden van positief sociaal functioneren op de huidige gespecialiseerde school worden ontraden.

Vermeldenswaardig zijn de situaties waarin een leerling het onderwijsaanbod op de gespecialiseerde school ontvangt en grotendeels volgt, maar bijvoorbeeld één dagdeel op de school van herkomst deelneemt omwille van de sociale contacten in de eigen woonomgeving. Uiteraard vraagt dit afstemming met de collega's op de school van herkomst; het zijn successen in de vormgeving van passend onderwijs.



7. Het perspectief van de Commissie Arrangeren

Iedere leerling die binnen een afdeling of schoolbestuur (dit laatste betreft afdeling Steenwijk) wordt aangemeld voor extra ondersteuning vraagt persoonlijke aandacht. De reguliere school heeft er binnen de basiskwaliteit en basisondersteuning geen handelingsruimte meer om te bieden wat de leerling nodig heeft. Dat vraagt observatie, inlezen en bespreken van de ondersteuningsbehoefte. Wanneer dat leidt tot een arrangement binnen de school is dat een uitwerking van het streven 'regulier waar het kan'. In het geval dat ook dat niet volstaat is de plaatsing in het gespecialiseerd onderwijs onontkoombaar. De Commissie Arrangeren adviseert hierover vanuit de verantwoordelijkheid dat de kwaliteitsnormen voor het onderwijs toetsbaar moeten zijn en dat iedere SBO/SO-leerling uit de gezamenlijke middelen van afdeling of SWV PO 2203 wordt bekostigd. De zorgvuldigheid is daarom noodzakelijk. De aanvraag door de school, de rol van de ouders, de observatie door één van de medewerkers en eventueel andere, externe input van deskundigen spelen alle een rol bij het uitbrengen advies. Wanneer een leerling in het gespecialiseerd onderwijs is ingeschreven is het van belang om te weten hoe effectief dat is. Wanneer na twee jaar getoetst wordt wat de aanpak van de school is geweest in relatie tot het effect op de leerling is de evaluatie tweeledig: het is goed om te weten hoe het met deze specifieke leerling is, maar het is net zo belangrijk in de komende advisering bij andere leerlingen. Bij een intensieve betrokkenheid bij de toetsing zal het lerend vermogen toenemen. Tegelijkertijd wordt aan de CA gevraagd om over de her-aanvraag een advies te geven. Opnieuw zijn de twee factoren kwaliteit en financiën van onderwijskundig belang om hierin naar de afdeling (of schoolbestuur) verantwoordelijk te handelen, maar net zo belangrijk is het eerder genoemde leerlingenperspectief aan de andere kant. Het is helpend om naast de aanvraag van de gespecialiseerde school de zienswijze van de ouders te mogen kennen. Zij kunnen vertellen hoe de overstap is verlopen en ervaren, zij kunnen een vergelijking maken tussen twee scholen met ieder hun eigen expertise, zij kunnen aangeven wat effectief is gebleken en wat niet. In de huidige vorm van het rondetafelgesprek is dan een open uitwisseling van ervaringen mogelijk.



8. Het perspectief van de Commissie Toewijzing

Iedere aanvraag van een school met het advies van een CA wordt bij de Commissie Toewijzing (CT) digitaal ontvangen en besproken zonder dat de ouder, de school of de CA aan tafel zit. De CT heeft als taak om de aanvragen en adviezen te toetsen en wanneer deze deugdelijk zijn een passende TLV toe te kennen. Deze handelwijze komt voort uit de wens van het bestuur SWV PO 2203 dat de aanvragen en adviezen van 120 scholen en 7 Commissies Arrangeren uiteindelijk aan één norm en toetsing moeten voldoen om ongelijkheid en onbillijkheid uit te sluiten.

Hierbij is in de periode 2014-2020 nog geen aanvraag afgewezen. De praktijk wijst echter wel uit dat diverse aanvragen zijn teruggezonden en opnieuw ingediend, dat de aangevraagde looptijd is aangepast, dat de aangevraagde ondersteuningszwaarte is gewijzigd of dat aanvullende externe ondersteuning is geadviseerd (bijv. Visio, Kentalis). Ook wordt de eerder genoemde combi-plaatsing soms toegepast.

In de hectiek van een aanvraag en advies is de CT voor de ouders van een leerling niet het adres om zich nog eens te laten bevragen. Alles is al gezegd en beschreven en de CT neemt daar kennis van. Daarmee is de persoonlijke betrokkenheid bij de leerling en de ouders op dat moment afwezig.

Wanneer na twee jaar de her-aanvraag van de TLV aan de orde is, is er meer rust en voorspelbaarheid. Zowel de school als de CA alsook de CT zijn benieuwd naar de effectiviteit van de gemaakte keuze en naar de wenselijkheid van het vervolgtraject. Het is de enige keer in de schoolloopbaan dat de CT in het rondetafelgesprek persoonlijk en tegelijkertijd kan overleggen met de school, de betreffende CA, de ouders van de leerling en eventueel de afgevaardigde van de school van herkomst.

Net als bij de CA wordt het lerend vermogen bij deze bijeenkomsten vergroot. Na alle virtuele overwegingen bij de eerste TLV is de afweging bij de mogelijke toekenning van een tweede en laatste TLV (voor maximaal zes jaar) het enig moment om de betrokkenen te horen en te spreken. Door de beschreven uniciteit is het een waardevol moment. Het getuigt van respect voor de ouders van de leerling om hen hierin als volwaardig gesprekspartner te betrekken. Wanneer ouders ervoor kiezen om hun zienswijze schriftelijk te verstrekken is die keuze aan hen.

Ondersteuningsplan 2019-2013 (citaat):

4.4.1 Procedure bij terugplaatsing of voortgezet verblijf op S(B)O

In elke toelaatbaarheidsverklaring wordt een einddatum vermeld. De duur van de verklaring is afhankelijk van de gesignaleerde problematiek en de termijn waarop een heroverweging gemaakt kan worden. Het beleid van het samenwerkingsverband is er op gericht, daar waar mogelijk, de plaatsing in het gespecialiseerd onderwijs tijdelijk van aard te laten zijn.

- 1. Alle leerlingen waarvan de toelaatbaarheidsverklaring afloopt worden minstens een half jaar voor de einddatum door de so- of sbo-school aangemeld bij de gezamenlijke Commissies Arrangeren en Toewijzen. De ouders van de leerling zijn hierbij betrokken. De commissieleden krijgen een geactualiseerd dossier op basis waarvan zij in het geval het een SBO-leerling betreft besluiten tot terugplaatsing naar het reguliere basisonderwijs of in het geval het een SO-leerling betreft besluiten tot terugplaatsing naar het regulier dan wel speciaal basisonderwijs. Ook kan de CA aan de CT adviseren dat de toelaatbaarheidsverklaring moet worden verlengd, al dan niet met gewijzigde ondersteuningscategorie. Bij eenstemmigheid wordt het besluit ter plaatse genomen wordt door de CT een nieuwe toelaatbaarheidsverklaring met een nieuwe einddatum toegekend.*
- 2. Wanneer nader onderzoek nodig is wordt dit uiterlijk 31 mei afgerond, zodat het advies van de CA tijdig aan de CT kan worden verzonden. Voor het eind van het schooljaar moet duidelijk zijn wat het perspectief is voor het nieuwe schooljaar.*
- 3. De criteria op basis waarvan de CT haar besluit neemt zijn dezelfde als die worden gehanteerd bij het afgeven van de eerdere toelaatbaarheidsverklaring.*
- 4. Het besluit van de CT wordt schriftelijk vastgelegd en verstuurd naar school waar de leerling staat ongeschreven. Deze geeft ouders bericht.*
- 5. In geval van terugplaatsing geeft de CA in haar besluit aan op welke ondersteuning de ontvangende school kan rekenen. Dit wordt vastgelegd in een arrangement.*
- 6. Met de reguliere basisschool die de voorkeur van de ouders geniet wordt de ondersteuningsbehoefte en mogelijk het arrangement besproken door de CA.*

De school waar de leerling vertrekt verzorgt verder de persoonlijke, zorgvuldige overdracht naar de nieuwe school voor de leerling.



9. Het perspectief van het bestuur SWV PO 2203

Het bestuur van SWV PO 2203 is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de ondersteuning en voor het goed beheer van financiën. Binnen het Passend Onderwijs betekent dat een afweging tussen de preventieve middelen die in het regulier onderwijs worden besteed en de ondersteuning die wordt gegeven op het gespecialiseerd onderwijs. In 2014 werd landelijk de slogan gebruikt 'regulier waar het kan, speciaal waar het moet'. Bij de toedeling aan het gespecialiseerd onderwijs moet daarom aantoonbaar zijn dat het nodig is om deze keuze te maken.

Tegelijkertijd is de bureaucratie onderdeel van de werklast voor professionals. Voor een deel is dit noodzakelijk, omdat de toelaatbaarheid voor het SBO/SO altijd onderbouwd en verantwoord moet worden. De wettelijk verplichte instrumenten voor de school (Schoolondersteuningsprofiel - SOP) en voor de leerling (Ontwikkelingsperspectiefplan - OPP) helpen deze verantwoording te stroomlijnen en te beperken. Om de overbodige bureaucratie te vermijden heeft het bestuur SWV PO 2203 in januari 2020 gekozen om de toelaatbaarheid in de periode van de basisschool te beperken tot twee momenten: bij de eerste inschrijving en gemiddeld twee jaar na die inschrijving. Deze reductie tot twee meetmomenten vraagt grote zorgvuldigheid bij deze momenten. Als er aanleiding voor is kan van dit tweetal momenten worden afgeweken.

De procedure voor de tweede toekenning van een TLV staat beschreven in het Ondersteuningsplan 4.4.1 (zie pag 20), de positie van ouders in hoofdstuk 5.

De verantwoordelijkheid voor de advisering over de aanvragen ligt bij de Commissies Arrangeren, de bevoegdheid om te toetsen en toe te kennen ligt bij de Commissie Toewijzing. Uiteraard is de school van inschrijving verantwoordelijk voor de aanvraag van extra ondersteuning, maar heeft principieel niet de bevoegdheid om zelf toe te kennen. Met name bij de tweede toekenning is altijd een school voor gespecialiseerd onderwijs betrokken. Een voorbespreking van deze school met de ouders van de leerling kan dienen om de aanvraag van de school te motiveren en tevens om toe te lichten hoe deze aanvraag door dezelfde commissies als bij de eerste aanvraag wordt besproken. De ervaring en zienswijze van ouders leveren op het wegingsmoment belangrijke informatie. Het getuigt van zorgvuldigheid als deze informatie uit de eerste hand wordt ontvangen. Het is strijdig met de positie van ouders als hun inbreng op een zo cruciaal moment door het SWV PO 2203 wordt gereduceerd. Wanneer ouders echter uit eigen beweging afzien van deelname aan het rondetafelgesprek is die vrije keuze te respecteren.



10. Het perspectief van de inspectie

De Inspectie van het Onderwijs (hierna te noemen 'inspectie') is kritisch op de organisatie van SWV PO 2203 in drie afdelingen, met name op de Afdeling Steenwijk, omdat die afdeling de advisering over extra ondersteuning aan de vijf schoolbesturen heeft toebedeeld. Reden voor deze kritische houding is de zorg van de inspectie om de kansengelijkheid voor alle leerlingen. Door de advisering te verdelen over drie afdelingen en na onderverdeling in Afdeling Steenwijk te verspreiden over totaal zeven Commissies Arrangeren wordt de kansengelijkheid en kwaliteit van toewijzing nadrukkelijk door de inspectie getoetst. Bij het laatste bezoek met extern toezicht (april 2018) zijn in de rapportage geen herstelopdrachten opgenomen. Deze gunstige beoordeling is gebaseerd op een aantal positieve kwalificaties:

- a. de kwaliteitsinstrumenten kennen een grote diversiteit, waardoor het bestuur SWV PO 2203 en de raad van toezicht in staat zijn om zelf te reflecteren op de beoogde doelen en de gang van zaken,
- b. de Commissie Toewijzing is een centrale commissie die alle aanvragen en adviezen toetst en daarmee een uniform overzicht heeft over alle 120 scholen en alle zeven Commissies Arrangeren. De dossiers zijn met eenzelfde bril gelezen, voordat de TLV's ieder voor zich zijn toegekend,
- c. de ouders zijn betrokken: in algemene zin door hun positie in de Ondersteuningsplanraad, maar in specifieke zin doordat ouders van een leerling de kans hebben zich te laten betrekken bij de afwegingen tot toekenning TLV. Bij de eerste advisering is dat veelal bij de CA, bij de tweede toekenning is dat in de vorm van de rondetafelgesprekken waarin alle deelnemers participeren.

De inspectie hecht eraan dat ouders een heldere positie hebben. Voor SWV PO 2203 is deze kritische blik mogelijk nadrukkelijker aanwezig, gezien de beschreven diversiteit in het werkveld. In het kwaliteitsbeleid is de betrokkenheid van ouders op het moment van weging en toekenning TLV een positief onderdeel. Het bestuur SWV PO 2203 is aan intern en extern toezicht verantwoording verplicht als dit kwaliteitsmoment van de rondetafelgesprekken bewust wordt afgeschaald.



11. Perspectief van naburige samenwerkingsverbanden

De inrichting van samenwerkingsverbanden is vrij. Naast de wettelijke bepalingen die moeten worden nagekomen is er een grote mate van beleidsvrijheid om het passend onderwijs in de lokale situatie in te richten. Verschillen tussen samenwerkingsverbanden zijn dus te verwachten en geheel in lijn met deze gegeven beleidsvrijheid.

In SWV PO 2203 is bijvoorbeeld gekozen voor de verdeling in drie afdelingen, voor een registratie in Grippa en MonPas, voor een onafhankelijke raad van toezicht, enz.. Het is niet altijd bekend of omliggende samenwerkingsverbanden vergelijkbare keuzes maken en het doet ook niet ter zake.

Ook de keuze om ouders van een leerling te betrekken bij de tweede toekenning TLV maakt onderdeel uit van dat eigen keuzepakket. Omwille van de eigen kwaliteitsdoelen heeft het bestuur SWV PO 2203 er wel voor gekozen en daarmee hoeft het niet te voldoen aan landelijke richtlijnen wat betreft de vormgeving van ouderbetrokkenheid. In de praktijk blijken veel ouders het prettig te vinden om deel uit te maken van deze rondetafelgesprekken. Naast de spanning die het voor ouders mogelijk met zich meebrengt krijgt de CT van veel aanwezige ouders de feedback dat ze onder de indruk zijn van de verzamelde inzichten rondom hun kind en van de professionaliteit en zorgvuldigheid in de besluitvorming. Aangezien de bespreking is gericht op maatwerk in het veld van passend onderwijs is de gemaakte keuze in de meeste gevallen in lijn met wat ouders hun kind in deze situatie toewensen.

Naburige samenwerkingsverbanden hanteren deze werkwijze niet. Door collega-commissieleden wordt wel gevraagd hoe SWV PO 2203 de ouderbetrokkenheid vormgeeft en zonder uitzondering wordt de werkwijze van SWV PO 2203 met rondetafelgesprekken positief gewaardeerd: enerzijds tijdrovend en intensief, maar anderzijds door de zorgvuldige, mensgerichte benadering een procedure om trots op te zijn. De reden dat omliggende samenwerkingsverbanden deze werkwijze niet navolgen wordt verschillend gemotiveerd. De voorbereiding en uitvoering van de rondetafelgesprekken leggen beslag op de organisatie en de al dan niet beschikbare tijd. Nu de oprichting van Passend Onderwijs in 2014 en de inrichting van de samenwerkingsverbanden enige jaren achter ons liggen leidt het soms tot weerstand om de werkwijze met rondetafelgesprekken alsnog in te voeren in de routine van een andere organisatiestructuur.

Het is niet aan SWV PO 2203 om te beoordelen wat naburige samenwerkingsverbanden doen: ook zij hebben de ruimte om hun eigen ondersteuningsbeleid naar eigen inzicht in te richten.



12. Persoonlijk perspectief en advies, Leon 't Hart

'Als voorzitter van de Commissie Toewijzing voel ik me verantwoordelijk voor de kwaliteit van de toetsing van aanvragen en adviezen voor een toelaatbaarheidsverklaring. Daarbij is de positie en de deskundigheid van de orthopedagoog-generalist tot grote steun. Anderzijds heb ik als directeur de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het samenwerkingsverband en de bijbehorende financiële beheersbaarheid.

De toetsing van aanvragen kan ik alleen zorgvuldig, verantwoord en met plezier uitvoeren als ik alle betrokkenen spreek. Bij de onafhankelijke toetsing door de CT hoort geen uitgeleende verantwoordelijkheid aan de scholen, ook niet voor het doorgeven van de zienswijze van de ouders.

Als de verantwoordelijkheid voor de toetsing bij de gespecialiseerde scholen zou komen te liggen zou de huidige toetsing na twee jaar overbodig worden. Dat geeft de ruimte om de eerste TLV direct voor de gehele schoolloopbaan af te geven. Dan zouden de gespecialiseerde scholen volledig verantwoordelijk zijn voor de verblijfsduur op hun instelling. Dat past niet bij de verantwoordelijkheid van het bestuur van SWV PO 2203.

Ik adviseer de beperkte toetsing zoals die in januari 2020 is vastgelegd te continueren in de beschreven vorm, inclusief de uitnodiging aan de ouders van een leerling om deel te nemen aan de hiertoe georganiseerde rondetafelgesprekken.'